

Assistència social i Revolució, any 1936

Text: **JORDI PIQUÉ PADRÓ** | HISTORIADOR I ARXIVER

Durant la Segona República, entre 1931 i 1936, la legislació impulsada per la voluntat laïcista dels dirigents republicans va xocar amb la resistència de la jerarquia eclesiàstica i de bona part de la població catòlica. La provocació de la rebel·lió militar del juliol de 1936, l'inici de la Guerra Civil i la consegüent convulsió revolucionària van fer ressorgir amb més força i cruesa l'anticlericalisme del republicanisme d'esquerres i de bona part de les classes populars.

Semblantment amb el que succeirà en l'àmbit de l'ensenyament, la revolució provocarà el foragitament dels ordes eclesiàstics que complien funcions de beneficència i que atendien aquells sectors més dèbils i desemparats de la societat, principalment infants i ancians. A Tarragona, aquesta tasca caritativa de caire religiós es concretava en el centre acollidor d'avis desvalguts de les Germanetes dels Pobres, l'asil de nens de Sant Josep, l'establiment benèfic l'Obra Pia de Montserrat i l'Hospital de Sant Pau i Santa Tecla.

Pocs dies després del cop d'estat, el *Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya* del 29 de juliol de 1936 promulgava un Decret del Departament de Sanitat i Assistència Social en el qual es disposava l'apropiació de les institucions de beneficència particular que existien a Catalunya. El

Bugaderia de la Casa de Beneficència, seu actual de la Diputació de Tarragona, a inicis dels anys trenta. Fotografia: Vallvé. Centre d'Imatges de Tarragona / L'Arxiu

decret cercava, d'una banda, cobrir les necessitats immediates d'aquells sectors de la població que havien quedat desatesos i, per l'altra, la substitució de la benefi-

LA GENERALITAT REPUBLICANA VA SUBSTITUIR LA BENEFICÈNCIA BASADA EN LA CARITAT CRISTIANA PER UNA ASSISTÈNCIA PÚBLICA I LAICA

cència basada en la caritat cristiana per una assistència social pública i laica.

El 28 de juliol, el comissari de la Generalitat a Tarragona, Lluís Mestres (ERC), va nomenar Albert Oliva i Alentorn com a director general d'Assistència Social de les comarques tarragonines amb poder per procedir a la confiscació i organització dels serveis de les institu-

cions religioses de Tarragona. Poc temps després, Oliva prenia el control de tots els establiments benèfics i intervenia els seus dipòsits bancaris: 54.219 pessetes en efectiu i 800.000 pessetes en valors.

Tanmateix, atesa la manca de personal, Oliva optarà, provisionalment, per mantenir la comunitat de monges de les Germanetes dels Pobres, que atendien uns 140 ancians. D'altra banda, a causa de l'abandonament en què es trobava l'asil de Sant Josep, els orfes que s'hi hostatjaven i el capellà del centre, mossèn Josep Mestre Escoda, seran traslladats a la Casa d'Assistència Social del passeig de Sant Antoni, actual Palau de la Diputació de Tarragona.

En aquest establiment, a mitjans de setembre de 1936, entre els interns que ja hi residien i els que s'hi afegiran procedents d'altres centres, es registraven uns 500 asilats, xifra que representava un 11% per sobre de la seva capacitat habitual.

En el decurs dels mesos següents, malgrat les creixents necessitats que imposava la dinàmica de guerra —adquisició de material bèl·lic, mobilització de lleves, atenció d'una allau de refugiats— i de l'empitjorament per escassetat i encariment de les subsistències a la rereguarda, la Generalitat de Catalunya va continuar subvenint les despeses de manteniment dels centres assistencials i hospitalaris de Tarragona. |